

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

З МАТЕРІАЛАМИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

21 ЛЮТОГО 2025 РІК

М. ЗАПОРІЖЖЯ, УКРАЇНА

**«ТЕХНОЛОГІЇ, ІНСТРУМЕНТИ ТА СТРАТЕГІЇ
РЕАЛІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

УДК 082:001
Т 38

Організація, від імені якої випущено видання:

ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»

Номер запису організації в Єдиному реєстрі громадських об'єднань: 1499141.

Голова оргкомітету: Сотник С.Г.

Верстка: Білоус Т.В.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Інституту науково-технічної інтеграції та співпраці. Протокол № 7 від 20.02.2025 року.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою у сфері управління Міністерства освіти і науки «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» в базі даних науково-технічних заходів України на поточний рік та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (**Посвідчення № 87 від 06.01.2025**).

Збірник наукових праць з матеріалами конференції видано офіційно суб'єктом видавничої справи зі **Свідоцтвом ДК № 7860 від 22.06.2023**.

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

Т 38 **Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень:** збірник наукових праць з матеріалами VIII Міжнародної наукової конференції, м. Запоріжжя, 21 лютого, 2025 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2025. —266 с.

ISBN 978-617-8440-49-7

DOI 10.62731/mcnd-21.02.2025

Викладено матеріали учасників VIII Міжнародної наукової конференції «Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень», яка відбулася 21 лютого 2025 року у місті Запоріжжя.

УДК 082:001

© Колектив учасників конференції, 2025

© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2025

ISBN 978-617-8440-49-7

© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ: БАГАТОВИМІРНИЙ ПІДХІД ДО ВІДНОВЛЕННЯ

Пучина О.В.

канд. психол. наук, доцент
кафедри практичної психології

Маріупольський державний університет, м. Київ, Україна

Бурик М.О.

здобувач 1 курсу
магістерського рівня вищої освіти,
освітня програма «Практична психологія»

Маріупольський державний університет, м. Київ, Україна

Комплексна реабілітація військовослужбовців та ветеранів являє собою багатоаспектну стратегію, спрямовану на гармонійне відновлення фізичного, психологічного та соціально-економічного функціонування особистості, порушеного внаслідок бойових дій. Ураховуючи складні виклики, з якими стикаються військові після повернення до цивільного життя, ефективна реабілітація вимагає системного підходу, що інтегрує різні рівні підтримки та втручань. Особливо актуальним це питання є для України, де велика кількість ветеранів потребує професійної допомоги для подолання наслідків фізичних травм, ампутацій, психологічних розладів та соціальної реадаптації. Військові конфлікти супроводжуються значними медичними, психологічними та соціально-економічними наслідками, що потребують системних реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення здоров'я та соціальної адаптації ветеранів. Одним із ключових компонентів цієї реабілітації є психологічна допомога, яка відіграє критичну роль у подоланні наслідків бойової політравматизації, зокрема ПТСР, депресії, тривожних розладів та соціальної ізоляції.

Попри нагальну потребу у комплексній підтримці, в Україні система реабілітації ветеранів досі залишається фрагментованою, що знижує ефективність надання допомоги та підвищує ризики психосоціальної дезадаптації. Відсутність узгодженої стратегії часто призводить до

незадоволеності ветеранів власним соціальним становищем, збільшення рівня психічних розладів та суїцидів. Важливим викликом залишається низький рівень звернень за психологічною допомогою: військовослужбовці та ветерани, навіть за наявності значних психологічних труднощів, рідко ініціюють контакт із психотерапевтами чи загальномедичними установами, що значно ускладнює раннє втручання та профілактику ускладнень [1].

У цьому контексті необхідним є розвиток спеціалізованої інфраструктури психологічної допомоги, яка б інтегрувалася в систему комплексної реабілітації та забезпечувала доступність підтримки на всіх етапах відновлення. Ефективна психологічна реабілітація має починатися на ранніх стадіях розвитку психопатологічних проявів, а не лише як етап «доліковування». Це передбачає вчасне виявлення передпатологічних психічних змін, які виникають під впливом екстремальних стресогенних чинників, та раннє залучення фахівців із психічного здоров'я [2].

Реабілітаційна система ґрунтується на трьох ключових компонентах: медичному, психологічному та соціально-економічному. Кожен з них є критично важливим для забезпечення повноцінного процесу відновлення.

1. Медичний компонент охоплює лікування фізичних травм, реабілітацію після ампутацій та хронічних захворювань, що розвинулися внаслідок участі у бойових діях. У цьому контексті важливою є адаптація до протезування, використання сучасних роботизованих технологій та цифрових платформ для моніторингу процесу відновлення.

2. Психологічна реабілітація є центральною ланкою процесу відновлення, оскільки значна частина військовослужбовців стикається з ПТСР, депресією та іншими емоційними дисфункціями, що перешкоджають їхній інтеграції у мирне життя. Відновлення психологічного благополуччя передбачає застосування доказових методів, таких як когнітивно-поведінкова терапія, групова та індивідуальна психотерапія, а також підтримка через ветеранські спільноти та онлайн-консультування.

3. Соціально-економічна реабілітація спрямована на забезпечення ветеранів можливостями для успішної реінтеграції у суспільство через професійну перекваліфікацію, працевлаштування та соціальну підтримку. Державні програми та ініціативи бізнес-середовища

сприяють забезпеченню доступу до житла, освіти та соціальних гарантій, необхідних для адаптації до нового життєвого етапу.

Ефективність комплексної реабілітації безпосередньо залежить від міждисциплінарної взаємодії між медичними, психологічними та соціальними фахівцями, а також від інституційної підтримки на державному та міжнародному рівнях. В умовах сучасних викликів Україна має потенціал впроваджувати найкращі світові практики у сфері реабілітації ветеранів, забезпечуючи сталий та довготривалий ефект відновлення.

Ефективна реабілітація військовослужбовців та ветеранів можлива лише в умовах комплексного підходу, де психологічна підтримка виступає рівноцінною складовою поряд із медичною та соціальною реабілітацією. Важливу роль відіграє робота мультидисциплінарних реабілітаційних команд, які включають психотерапевтів, клінічних психологів, реабілітологів, соціальних працівників та інших фахівців.

Психолог у цій системі виконує такі функції:

1. Оцінка психічного стану та ризиків розвитку патологічних змін.
2. Розробка індивідуальних програм психологічного відновлення з урахуванням бойового досвіду, рівня адаптації та особистісних характеристик ветерана.
3. Забезпечення терапевтичної підтримки через індивідуальні, сімейні та групові формати роботи.
4. Формування психологічної стійкості та навичок ефективного управління стресом.

Психологічна допомога є критично важливим компонентом комплексної реабілітації військовослужбовців та ветеранів, оскільки забезпечує корекцію психотравматичних наслідків бойового досвіду, сприяє відновленню соціальних зв'язків та адаптації до мирного життя. В сучасних умовах Україна має критичну потребу в розбудові ефективної системи психологічної реабілітації, що передбачає міждисциплінарний підхід, доступність послуг на всіх етапах відновлення та впровадження доказових методів психотерапевтичної допомоги [3].

Розвиток психологічної підтримки для військових не лише сприятиме покращенню психічного здоров'я окремих осіб, але й матиме ширший соціальний ефект, посилюючи загальну психологічну стійкість українського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Борисова О. О. Психореабілітація військових і членів їхніх сімей: навч. посіб. / Борисова О. О. – Одеса, 2024. 342 с.
2. Гавловський О. Д. Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітації постраждалих унаслідок збройного конфлікту зі стрес-асоційованими розладами. дис. ...д. мед. наук : 14.02.03 – соціальна медицина / Полтавський державний медичний університет, 2023. 361 с.
3. Пучина О.В., Калинич С.М. Роль міжсекторального партнерства у підвищенні ефективності реабілітації військовослужбовців та ветеранів. XLI International scientific and practical conference «Progressive Opportunities and Solutions of Modern Scientific Potential». (October 2-4, 2024). Toronto, Canada. International Scientific Unity, 2024. С. 98-102. DOI 10.70286/ISU-02.10.2024.